

Семинар творчої молоді у Ворзелі

СТМ-2013: більше якості

Любов БАГАЦЬКА

Перший день Семінарів творчої молоді завжди проходить майже однаково – прибуття та реєстрація учасників, знайомства та зустрічі з давніми друзями. Тільки от цього року нагородження лауреатів літературного конкурсу видавництва «Смолоскип» відбулося не перед початком Семінарів творчої молоді, а ще у квітні. Проте тепер переможців конкурсу офіційно запросили на Семінари заздалегідь.

Традиційно, перший круглий стіл відбувся ще у будинку «Смолоскипа». Учасник уже не першого СТМ Андрій Шийчук запропонував обговорити тему «Українська національна ідея – реальність чи можливість». Після доповідей, припущень, дискусій та обговорень, зібравши свої наплічники, творча молодь автобусом дісталася до вже звичної бази відпочинку «Енергія» у Ворзелі. Там вони розселилися, поділилися на раси за «кольоровою» ознакою («сині», «зелені», «червоні»), отримали завдання, а після розселення мали нагоду познайомитися в романтичній і невимушеній атмосфері. Біля поетичної вагри зачитати вірші змогли всі охочі, а таких виявилось чималенько.

А вже наступного дня від романтики довелося перейти до жорсткішої реальності.

Із самого ранку другого дня говорили про мовну ситуацію в Україні. Доволі дискусивним виявився круглий стіл Сергія Солтиса «Мультилінгвізм в Україні та світі», як також і круглий стіл Тамари Марценюк «Гендерні війни: новий наступ патріархату на права людини в Україні».

По обіді учасники перейшли до політичних, проте не менш філософських питань. Під час обговорення теми «Політиками народжуються, навчаються чи

стають випадково?» (модератор – Віталій Паздрій) учасники намагалися знайти істину в цьому питанні і дійшли висновку, що в Україні політиками стають випадкові люди.

Щодо розваг – то цього вечора «семінаристи» мали інтелектуальне дозвілля. Чимало команд грали в давно уподобану гру «Брейн-ринг». До речі, переможцем стала команда поетів із Житомира.

На ранок третього дня на Семінарах творчої молоді розпочав роботу новий проект – Відкритий альтернативний університет. Відкрила його роботу Ірина Патроник із авторським курсом «Глобалізація: світовий процес та його впливи на Україну». Слухачі курсу не лише ознайомилися з історією та розвитком руху у світі та Україні, а й спробували визначити його позитивні та негативні моменти, а також з'ясувати, чи є в нашій державі рухи антиглобалістичного спрямування.

По обіді дискусії продовжилися в рамках круглого столу «Руський мир як гуманітарний та політичний дискурс» (модератор – Максим Майоров). Як виявилось, для розширення сфери впливу наш північний сусід вдається часом до просто дивних і смішних заходів, як-от карта земель, які колись належали Росії, книжки з дивним фактажем тощо.

Про використання безкоштовного програмного забезпечення (особливо актуально для громадських організацій і шкіл) та його безпечність розповів Олег Лимарчук. Після такого «політичного» дня учасників СТМ-2013 очікував вечір, сповнений літератури. Спочатку у Ворзель завітав давній учасник Семінарів письменник Сашко Ушкалов, який відповів на запитання модератора зустрічі Олега Коцарева, а також зачитав кілька уривків зі своєї нової книжки «Жесть». Творчий вечір Сашка перейшов у поетичний вечір лауреатів літературного конкурсу видавництва «Смолоскип». Цьогоріч на поетичний вечір прибуло чимало поетів, чимало їх виявилось й серед учасників Семінарів – власне, слово взяв майже кожен, тому виступи доводилося обмежувати трьохчотирма віршами.

Наступного дня травала робота Відкритого альтернативного університету. Зокрема, учасникам свій авторський курс «Історія та теорія ненасильницького спротиву» запропонував Максим Кицюк. Окрім того, екс-очільник Фундації регіональних ініціатив Євген Демченко поділився з присутніми досвідом – розповів про те, як всією Україною відвойовували найстаріший у Східній Європі кінотеатр «Бомер», що в Харкові.

По обіді ж від політики перейшли до мистецтва. Круглий стіл «Сучасне мистецтво в Україні – актуальність, соціальність, інтеграційність» (модератор – Ярослав Мінкін) виявився доволі різноплановим: доповідачі обговорили різні сфери мистецтва – від літератури до арту.

Проте до політики все ж довелось повернутися, адже цьо-

го вечора на СТМ відбулося голосування. А також презентація новин – перед командами стояло завдання зняти відео новини. І з цим завданням команди непогано впоралися, знайшовши часом дуже несподівані методи подачі інформації – як, наприклад, із душо!

Окрім того, свої доробки представили творчі групи, які працювали над екранізацією творів смолоскипівських лауреатів. Фільми стали шоком у хорошому сенсі як для учасників СТМ, так і для оргкомітету. Закінчився вечір лаунж-вечірком, яка тривала до самого ранку – вперше, мабуть, за останні роки.

Зранку ж роздавали слонів. За дивним збігом обставин (тут зовсім не варто підозрювати оргкомітет у змові), майже всі нагородили (за винятком політичної – про це нижче) зібрала команда «зелених»: їхні відеоновини та короткометражка виявилися найкращими, окрім того, вони перемогли інші команди у футбольному чемпіонаті.

Також було підбито підсумки роботи сесії Відкритого альтернативного університету – найактивніші учасники отримали різні вчені ступені.

А тепер кілька слів про політику на СТМ.

Перед учасниками політичної гри поставили завдання розробити законопроект стосовно повноважень Президента СТМ – одні мали звизити їх, наскільки це можливо (як варіант – організувати імпічмент), другі мали розширити їх, третя команда мала помірковані позиції. Другого дня робочі групи презентували свої проекти. Звичайно ж, звучала критика опонентів – конструктивна і не дуже. Власне для цього виділили час увечері третього дня: кожна робоча група мала нагоду попередньо ознайомитися з проектами

опонентів та внести свої пропозиції. Найцікавіше, що найбільше уваги привернули пункти у проекті команди «зелених»: «Президент має спати не більше, а пити не менше, ніж інші учасники СТМ... Не голятися впродовж терміну перебування на посаді». Серед інших пропозицій звучали такі, що мали продовжити президентський термін або навпаки скоротити його. Проте не були б це семінари, якби політична гра розвивалася так, як запланували організатори. У день голосування команди «червоних» та «зелених» звернулися до оргкомітету з проханням внести до виборчих бюлетенів іще один законопроект – плід їхньої спільної праці. Власне, саме за цей законопроект і проголосувала більшість «семінаристів». Того ж вечора сталася важлива подія в політичному житті Семінарів (і країни – бо варто згадати, скільки разів події політичної гри на СТМ передбачали події на політичній арені України: зокрема, згадати хоча б стовідсоткове попадання – ув'язнення Прем'єрки СТМ, незадовго після чого ситуація повторилася в державі. Особливо здивувала тоді ідентичність плакатів на СТМ та білбордів на підтримку Тимошенко, розміщених по країні). Отож, добровільно (бо ознак якогось тиску ми не помітили) Президент СТМ Максим Кицюк склав свої повноваження (можливо, він це зробив навмисно заради змін у нашій більшій країні?). В. о. Президента до обрання нового тимчасово виконує спікер Микола Леонович. Що ж, тепер лишається лише очікувати президентських виборів на наступний рік, а також здогадуватися і припускати, чим порадує наступний – ювілейний – СТМ. □

МІЖСЕЗОННЯ

Петро ВОЗНЮК

Курортно-відпустковий ажіотаж та стукіт коліс «додаткових» літніх потягів упевнено перекривають канонаду ар'єргардних інформаційних сутичок, у стінах Верховної Ради наводять глянець перед новими парламентськими баталіями, а самі народні обранці завзято розширюють свою рекреаційну географію – одним словом, в Україні панує політичне міжсезоння. Воно є тим більш інтригуючим, що багато важливих питань громадського життя наразі так і залишилися без відповіді, автоматично перемістившись у контекст наступного політичного року.

Насамперед, успішно перекочувала у новий сезон епопея навколо висунення єдиного кандидата від опозиції на президентських виборах-2015. Хоча формально виборча кампанія стартує лише восени 2014-го, з політичних та іміджевих міркувань назвати ім'я «останнього героя» було би бажано ще цього року – попри всі неминучі ризики, досвід Віктора Ющенка-2004 свідчить на користь якнайбільшої оперативності у цьому питанні. Особливо враховуючи те, що скасування злочинної конституційної реформи та повернення до президентсько-парламентської моделі значно підняли ціну триумфу у найближчих перегонах. Але, водночас, саме в силу таких обставин для будь-кого з сьогоднішньої опозиційної трійки пожертвувати власними інтересами заради загальної перемоги буде надзвичайно складно. До цього слід додати, що на Віталія Кличка вже робить ставку частина олігархів (групи Р. Ахметова та Д. Фірташа), а на Олега Тягнибока як на «зручного» спаринг-партнера (за умови збереження загальнонародного обрання президента з можливістю другого туру) продовжує розраховувати «Сім'я» чинного глави держави. Якщо ж

взяти до уваги такі «тузи в рукаві» правлячого угруповання, як політичні амбіції нещодавно звільненого Юрія Луценка (про передвиборний проект якого йтиметься нижче) та зміна формату президентських виборів (аж до перенесення цієї процедури до стін парламенту), то справа опору існуючій системі видається ледь не безнадійною. Однак, панове, хіба ми з вами не в Україні? Країні незбагненої містики та «прокляття трьох гетьманів». Країні, де найміцніша система може бути зруйнована найнеймовірнішими комбінаціями своїх власних складових. Відтак, саме недостатня консолідованість нинішнього олігархічного правління робить його досить вразливим навіть перед не менш розбалансованою «опозицією», не кажучи вже про реально альтернативні антисистемні сили, якщо такі з'являться й при цьому володітимуть належним ресурсом єдності та цілеспрямованості. Яким чином складеться у підсумку владний пасьянс – покаже час, а поки насолоджуватимемося галасливим спокоєм та млослим зачаруванням українського літа.

Окрім іншого, відносно інформаційне затишшя дає змогу уважніше придивитися до клю-

зових ідеологем, озвучених напередодні літніх політичних «вакацій» представниками владного та опозиційного таборів. А таких «меседжів», які потенційно можуть мати далекосяжні наслідки, насправді всього два: «антифашизм» партії влади та проект «третьої республіки» Юрія Луценка. «Марші антифашистів» 18 травня, безперечно, стали політехнологічною «родзинкою» минулого сезону, викликавши зустрічний потік публіцистичних опусів, дотепних фотожаб та іншого креативу. Однак у більш тяглій перспективі нагнітання «антифашистської» істерії може спричинити результат, цілком відмінний від очікуваного як владою (дискредитація політичних опонентів, поділ суспільства на «фашистів» та непримиренних щодо них «антифа»), так і ліберальною «оппо»-богемою (досягнення «ефекту бумеранга», тобто прикріплення «фашистської» пропагандистської наліпки на саму владу). Горі-медійники з обох боків навіть не беруть до уваги, що внаслідок їхньої словесної еквилібристики тема реального фашизму та всього, що з ним пов'язано, вже перестала бути маргіальною і поступово перетворюється на модний протестний та інтелектуальний тренд. Справді, на тлі таких «антифашистів» називатися (а то й фактично бути!) фашистом багато для кого може виявитися стильним і престижним. Особисто автор цих рядків не здивується, якщо продовження «антифашистської» кампанії викличе в Україні сплеск зацікавлення ідейно-теоретичним доробком Джованні Джентіле та Беніто Муссоліні. Втім, можливо, це буде

якраз здоровою тенденцією, спрямованою на подолання «рожево-червоної» монополії на соціальний протест, яка тією чи тією мірою властива всім європейським суспільствам? Адже протест, зрештою, теж має бути плюралістичним.

Що ж до анонсованого ідеологічного проекту Ю. Луценка, то він також є досить суперечливим та амбівалентним (простіше кажучи, «палицею о двох кінцях»). З одного боку, добре, що «автор ідеї» нарік своє дітище «республікою», а не якимось там черговим «демократичним вибором» чи то пак «демократичним альянсом за реформи». Справді, республіка є первинною щодо демократії, а не навпаки. Без спільних цінностей, власне, без почуття «спільної справи» неможливе будь-яке справедливе врядування. Без органічної єдності спільноти навіть ідеально демократичні закони та інститути працюватимуть лише в інтересах абсолютно безвідповідального панування однієї суспільної групи над іншою. Таким чином, екс-в'язень «злочинного режиму» виявив – свідомо чи ні – неабияку політико-філософську «підкутість» й ідейну зрілість. З другого боку, очевидною є хронологічна неточність – чому його республіка саме «третья»? Адже якщо рахувати тільки ті республіки-попередниці, що охоплювали більшість українських етнічних теренів, то «третім» є якраз нинішній олігархічний покруч (див., зокрема, матеріал автора «Золота осінь» третьої республіки», «Смолоскип України», 2010, № 7-8), а нова республіка Луценка має бути вже четвертою за ліком. Якщо ж взяти до уваги локальні республіки на українській землі – ЗУНР, Донецько-Криворізьку, пасіо-

нарну Холодноярську тощо, то й пальців на обох руках може не вистачити... І це вже не кажучи про цілком прозорі для освіченої аудиторії аналогії із французькою Третьою республікою 1870-1940 рр. – «державою трьохсот сімей», що ганебно здалася Гітлерові. Очевидно, з числа республік-попередниць виключається УСРР-УРСР, спадок якої Луценко безцеремонно розцінив як «дефективний» (див.: <http://www.pravda.com.ua/rus/news/2013/05/16/6989943/>). (Цікаво, втім, що, власне, є підставою для такої дискримінації: формальні ознаки суверенітету радянська Україна мала, а те, що фактично влада у ній українському народові не належала – так на це, зрештою, хибували усі відомі в історії українські державні утворення зі словом «республіка» у назві...) Певна річ, глибокий аналіз луценківської «третьої республіки» – як і її ґрунтовнішу оцінку – можна буде дати пізніше, мірою подальшого концептуального наповнення проекту, координатор якого, відомий український дослідник Тарас Возняк, обіцяв оприлюднити плановану програму перетворень уже цієї осені.

Тож політсезон 2013/2014 обіцяє бути цікавим і, сподіватимемося, багатим в чому визначальним. На нас чекає чергова порція політичних сюрпризів, кризових явищ та правових прецедентів, передбачити вплив яких на майбутнє країни зараз навряд чи можливо. Одне можна сказати точно: що менше залишатиметься шансів подолати наявну патову ситуацію в межах державної моделі та, якщо так можна висловитися, політичного етосу реальної «третьої республіки», то оптимістичнішими насправді є наші перспективи. □

КИЇВСЬКИЙ «ТОРТ»

Тала РУДНІЧЕНКО

«Як тебе не любити, Києве мій...» Слова улюбленої пісні стають ще актуальнішими напередодні важливої події. Київ очікує виборів міського голови (мера, градоначальника) – очільника столиці, який визначатиме життя головного міста країни на наступні п'ять років. Як кажуть, місія почесна, але чи буде вона одночасно й відповідальною? Враховуючи віртуальність нинішнього політичного життя, перевагу слів та жестів над реальними справами, схильність нашої владної верхівки до підкилимових ігор на шкоду відстоюванню інтересів виборців, видається вельми сумнівним, що новий мер – хто б він не був – справді вирішуватиме проблеми міста.

Невирішених же проблем у столиці вистачає. Насамперед це господарські справи, інфраструктура будівництва, водопостачання, дороги, транспортні розв'язки. Березень-2013 з його несподіваними снігопадами довів: Київ не готовий вирішувати комунальні проблеми. Зневірившись у дієздатності провладного «губернатора» Попова, громадськість довго думала і гадала, хто ж буде кандидатом від опозиції на столичних виборах. Нарешті маємо ім'я – Петро Порошенко, людина з ім'ям та при цьому досить лояльна до чинної влади. Чи стане він справжнім господарем Києва? Адже крім сили-силенної комунальних і соціальних проблем, є ще один важливий аспект: Київ є світовою столицею і міг би добре заробляти на туризмі, але схоже, всі намагання різних чиновників і працівників туристичної сфери залишилися практично марними. Київ досі, здається, не має елементарного – загально визнаного і відомого туристичного логотипу й масштабної кампанії по-

зиціонування на світовій туристичній карті. Подібна схема добре відпрацьована у всьому світі – туристичний інфоцентр розробляє якісний презентаційний інтернет-ресурс, на новини якого можна підписатися, а потім лише розсилає всім охочим анонси культурних та туристичних подій, фестивалів, інших акцій. У вільному доступі викладено тематичні фотографії у потрібній роздільній здатності, аби будь-яке закордонне видання чи хтось із блогерів могли використати їх для своїх сайтів.

Не хотілося б критикувати дії колег з туристичного сектору, але здається, у цій сфері, як і скрізь в Україні – грандіозні задуми, високі слова etc. А потім купа наближених «освоюють» бюджет, проводячи всі заходи на формальному рівні. Здається, в українців є сотні можливостей зробити з Києва захопливе місто – чисте, красиве, цікаве. Але чому у нас «Шанхай» майже на кожному кроці? Засилля різних кіосків говорить про одне – намагання заробити на приїжджих, дати

зневіреному люду абияку копійчану роботу в «рундучку», тим самим понижуючи загальну культуру споживання в самих киян. Особливо «радує» жіноча білизна в підземних переходах – бідні українські чоловіки, для них не залишається жодного секрету від коханої... Прикро, але цей рівень білизни – чистої і брудної – проник у всі сфери нашого життя. Якщо взяти рівень інформаційного продукту в українських медіа, рівень дискусій у парламенті – все на рівні звичайного кийського переходу. Якоюсь у ведучого одного з кулінарних ТБ-шоу запитали, чому на вулицях Києва так багато оголошень у стилі «суші-караоке-ресторан «Мафія», на що той щиро відповів: «Напевне, тому що це відбиває процеси, які відбуваються в нашій країні».

Висловлю свою думку: Порошенко «йде» у мери не тому, що горить бажанням зробити Київ однією з кращих європейських столиць, а тому, що йому просто хочеться задовольнити свої амбіції, мати гарну представницьку посаду на майбутнє. «Єдиний кандидат від опозиції» – особисто для мене це не занадто переконливе формулювання, адже, наскільки ми знаємо, в об'єднаній опозиції інші лідери. Так чи так, поки ми не знаємо, хто буде мером. Завдання номер один на майбутнє – змусити цю людину працювати «на повну». І в цьому могли б вельми прислужитися ЗМІ.

У цьому контексті хочу пригадати одну подію. Йдеться про приїзд до України відомого британського режисера Тоні Палмера, який у жовтні минулого року завітав на III Трускавецький міжнародний кінофестиваль телевізійних фільмів

«Корона Карпат». В рамках свого візиту Палмер показав свою документальну стрічку «All My Loving», в якій відомі музиканти розповідають, як популярна музика і культура загалом відображають ставлення політиків до світу, в якому ми живемо. Пол МакКартні, Френк Заппа, Роджер Вотерс відверто говорять про проблеми суспільства, що були актуальні для 1960-х, і про роль преси та медіа в чесному висвітленні цих подій. Один з «меседжів» стрічки був таким: ми неправильно використовуємо газети, радіо та телебачення, адже ми підмінюємо їх масовою культурою, формуючи тим самим невибагливі смаки глядачів, слухачів, читачів. Це було сказано понад сорок років тому, коли відомі музиканти, наприклад, Beatles, прагнули прорвати завісу суспільного мовчання, вимагаючи від медіа правди про війну у В'єтнамі чи зло від наркотиків.

Зайве казати, наскільки думка Палмера є актуальною у наш час, що підтверджується навіть сучасними творчими пошуками у галузі кіномистецтва. Саме тому пригадується лауреат Каннського кінофестивалю фільм «Священні мотори», який був головним фільмом минулорічної «Молодості». Не буду переповідати зміст картини – про це вже багато написали мої колеги-журналісти. Коротко скажу, що це був один день з життя людини, сенс якого полягав у тому, що ця людина (актор Дені Лаван) майстерно, немов актор, грає різні ролі – часом занадто брутальні та цинічні. Та, здається, автор фільму співчуває своєму героєві. Він його, безперечно, любить,

Закінчення на 3-й стор.

найактивніші учасники семінару творчої молоді - 2013

Ярослав Мінкін (Луганськ)

Роман Романюк (Київ)

Інна Корсун (Хмельницький)

Запрошуємо

на День народження книгарні «Смолоскип»!
Святкування відбудеться 4 вересня о 18 годині
за адресою: Київ, вулиця Межигірська, 21.

Карина Лазарчук (Київ)

Олег Шинкаренко (Київ)

Ірина Загладько (Луцьк)

Павло Коробчук (Київ)

Єлизавета Піскова (Черкаси)

Віталій Ільїнський (Харків)

Сергій Солтис (Львів)

Максим Кицюк (Севастополь)

Ярослава Литвин (Біла Церква)

Заза Пауалішвілі (Київ)

Київський «торт»

Закінчення, початок на 2-й стор.

тільки не зрозуміло, за що. Адже він добровільно погодився на цю гру! Книгу Йогана Гейзінга «Людина, яка грається» я читала ще 15 років тому. Тож тема для мене була загалом не нова. Як і те, що всі ми виконуємо певні суспільні партії в опері життя. Ні, я оцінила творчий задум Каракса, режисерську роботу, утім, напишу сленгом: арт-хаузні фішки мене не приколюли. Як і участь у фільмі Єви Мендес та Кайлі Міноуг – вони гарно виконали свої ролі, але їхнє паблісіті не вписується в контекст кіномови Каракса. Чи, може, це була гра режисера з глядачем? Зізнаюся, я точно не знала, хто така Єва Мендес, більшість журналістів також. І вже потім мені сказали: «В тій сцені була Єва Мендес, це відома супермодель». Я ж просто бачила високу жінку, що в певній сцені грала модель. Особисто в мене зараз все більший інтерес викликають картини, де грають невідомі актори. Коли під час перегляду можна абстрагуватися від усталеного образу та зірковості й зануритися у те, що відбувається на екрані. Фільм Каракса говорить – ні, кричить – про сучасний світ, про суспільство споживання, про примарність вічних цінностей. Але, здається, режисер чогось таки не договорує. Здається, він виправдовує порочний бунт свого героя, коли у протистоянні злу та цинізму той відкриває не свої кращі, а свої гірші риси.

Тож у наявному політичному контексті питання до медіа варто сформулювати так: який режисер буде керувати «картинкою» київських виборів мера? Чи вистачить у наших ЗМІ снаги до неупередженого зображення подій? І, головне, якщо такі переможе Петро Порошенко, власник бренду «Roshen», що нині презентує «справжній» «Київський торт», чи вдасться «опозиційному» мерові не віддати сірим кардиналам та олігархам ані крихти такого спокусливого київського пирога?

уперше на Ворзельському семінарі

Семінар творчої молоді 2013 – мало встигаєш побачити, багато встигаєш запам'ятати

Оксана ГАДЖІЙ

Семінар творчої молоді – це щорічний кількадечний з'їзд молодих митців та політологів з усієї України. З 7-го по 11-те травня Семінар (або простіше – СТМ) вже відбувався удев'ятнадцяте, незмінно організований видавництвом «Смолоскип».

Ті, хто був на СТМ не вперше, а також ті, кому вистачило розуму подивитись його програму, знали, що проходимо велика кількість круглих столів та лекцій на різні культурологічні та політичні теми. Ті, хто не знали, що відбуватиметься, мені на очі не потраплялись, тому чого чекали від Семінару вони, я точно сказати не можу.

7-го травня будинок «Смолоскипа» набився купою знайомих та незнайомих молодих облич. Там відбувалась реєстрація, нам роздали бейджі, папки та ручки (наче як хабаря дали, і вже тікати було пізно) і посадили слухати довгу та запутану лекцію-розмову Андрія Шийчука про національну ідею в Україні. Круглий стіл перетворився на гучне та суперечливе обговорення, в ході якого до істини ніхто так і не дійшов та й кожен лишився при своїй думці. Проте настрої помітно покращилися – кожен на кожного подивився, поговорив, покепкував з лектора – чого ще треба молодим і творчим? ;)

Коли ми розслаблені вийшли з актового зали «Смолоскипа», наші речі вже кудись зникли і тікати знову ж таки було нікуди. Всіх посадили в автобус до славного курортного міста Ворзеля. По приїзді нагодували, поселили та пояснили, чому у всіх бейджі або червоні, або зелені, або сині. Виявляється, таким чином нас поділили на три команди, які в ході Семінару мали змагатись між собою: хто кращі політики, хто кращі жур-

налісти і хто кращі режисери. Інтригу не витримаю – найкращими по всіх фронтах стали ми – «зелені».

У наступні дні я весь час була зайнята тим, щоб доводити, що, не вмючи писати сценарії, знімати кіно, грати в кіно, ми таки можемо зробити переможний фільм. Разом зі студією «Сусіди» (назва нашої знімальної групи, яка складалась з режисера Олега Лимарчука, автора сценарію Оксани Гаджій (мене), акторів Лесика Панасюка, Миколи Кавунника та Наталі Михайленко) ми проводили по 18 годин на добу за зйомками та монтажем фільму «Who's there» за мотивом оповідання Уляни Галич.

Іноді вдавалось вирватись з кіноманського полону і почути частину лекцій Вільного альтернативного університету, започаткованого цього року, де Максим Кицюк та Ірина Патроник розповідали про глобалізацію та ненасильницький спротив. Іншими цікавими лекціями, на яких я була присутня, були Тамари Марценюк про гендер та гендерні війни і Олега Лимарчука про вільне програмне

забезпечення. Я впевнена, що було іще багато цікавих круглих столів, але на них потрапити через зйомки не вдалось, за що перепрошую.

Закінчився Семінар творчої молоді для всіх дуже сумно. Сумно тому, що він закінчився. Всі мали роз'їздитись, прощатись і розраховувати зустрітись якщо не наступного року, то принаймні у соціальних мережах.

Сподіваюсь, що наступного року ювілейний 20-й СТМ буде не гірше за цьогорічний. За словами «бувалих», змінюється і вдосконалюється він щороку.

Нагородження команд

Бо фільм, який ми знімали, та й теленовини, над якими працювали журналісти, у минулому були лише фотороманами та стінгазетою. Хочеться побажати, щоб сам Семінар змінювався і розвивався, але не змінювались ті чудові люди, які на нього приїжджають. Сумую за усіма! До зустрічі на СТМ 2014! □

ЕВОЛЮЦІЯ НЕ БЕЗ РЕВОЛЮЦІЇ

Як змінилися Семінари творчої молоді за п'ять років?

Любов БАГАЦЬКА

«Ех, не ті вже Семінари», – така думка промайнула на цьогорічних Семінарах творчої молоді. І тут же її наздогнала інша: «А які?» Власне, побувавши на п'яти Семінарах творчої молоді поспіль, уже можна взяти на себе відповідальність, щоб заговорити про те, як же змінився захід за цю п'ятирічку.

Найперше, що слід зауважити, – то це зміна локації проведення СТМ. Із давно обжитого Ірпеня політологи та митці перебралися до Ворзеля на базу відпочинку «Енергія». Чи то нова обстановка так вплинула на «семінаристів», чи назва бази, але життя Смолоскипівської Республіки закипіло з новою енергією.

Якщо перший рік на новій базі виявився зірковим у плані присутності просто неймовірної кількості молодих і не дуже поетів, то з кожним роком кількість поетів-учасників (а не гостей на день-два) поступово скорочувалася. Натомість більше так званих політологів почали проявляти себе у поезії. Так само змінилася й поведінка учасників – вони стали більш відповідальними. У перші роки ворзельської п'ятирічки щорічна політична гра відзначалася радикальними та революційними подіями: барикадування ідальні та учасників круглого столу в актовому залі, ув'язнення Прем'єрки СТМ, зривання браслетів, викрадення учасників та їхніх доробків тощо. Проте політичні пристрасті потроху згасали і перейшли у сферу так би мовити зваженої політики – від революції до еволюції. Власне, у цьому також можна вбачати причину того, що звелася до мінімуму і з часом зовсім зникла охорона на СТМ. Просто потреба у ній просто відпала.

Окрім того, можна спостерігати поступове зменшення круглих столів, на-

томість зростання якості дискусій навколо порушених питань. Щорік круглих столів ставало менше, натомість дискусії тривали довше. До обговорення теми дедалі частіше додаються презентації, покази роликів на задану тему, навіть перформанси. Кілька разів круглі столи перетворювалися фактично на лекції чи воркшопи, що теж було непогано. Цьогоріч же в рамках роботи Семінарів творчої молоді з'явилася зовсім нова форма роботи – Відкритий альтернативний університет (ВАУ). На СТМ-2013 учасники мали змогу прослухати два курси – про глобалізацію (Ірина Патроник) та про насильницький спротив (Максим Кицюк). Слухачі лекцій отримали вичерпну інформацію про історію та сучасність цих явищ. Судячи з усього, це нововведення приживеться на Семінарах, тож наступного року варто чекати нових курсів із насущної проблематики.

Саме у Ворзелі 2010 року придумали випускати газети як форму змагання між командами. Спочатку їх було дві, потім більше. Нестандартний підхід і гумор журналістів знайшли втілення на сторінках семінарської преси: цікаві інтерв'ю, особливості СТМ саме того року, коли випускалася газета, крилаті фрази – тоді це здавалося лише веселим і смішним, а колись же стане історією! Колись над цими сторінками ностальгуватимуть! У 2012 якась команда виріши-

ла покреативити і замість газети зробити відеоновини. Учасники провели бліц-опитування, розслідування, зробили записи в імпровізованій студії, проте не змогли змонтувати. Але це стало поштовхом. І гальмувати ідею не було сенсу, бо до цього прийшли самі «семінаристи». Тож на цьогорічних Семінарах творчої молоді було вирішено замість газет випускати теленовини. І попри те, що перед командами не стояло завдання якісно змонтувати відзнятий матеріал, а лише зосередити увагу на якісному контенті, проте усі три команди, як змогли, склеїли відзняті шматки у суцільний відеосюжет із репортажами, опитуваннями, інтерв'ю та власними спостереженнями.

Дуже чітко прослідковується просто неймовірно швидкий розвиток так званих фотороманів, які поступово перейшли у короткометражки. У 2009 році для перегляду фотороману окремо запускали музику, а фото запускали через PowerPoint. Уже наступного року фотографії монтували під музику більш професійно, з'являлися оригінальніші рішення та ходи. Нагадати варто, що тоді одна з команд спробувала змусити картинку рухатися, знявши фотороман серійною зйомкою, а інша команда використала коротенькі шматочки відео, які були жвавими вкрапленнями у статичну фотокартинку. У 2011 та 2012 роках відео вкраплюється у фоторомани дедалі більше. Врешті, минулого року фоторомани варто було б уже називати відеороманами. Цьогоріч учасники зробили просто неймовірний стрибок у якості створення відео. «Семінаристам» запропонували на вибір кілька текстів смолоскипівських лауреатів для екранізації. Проте, здаєть-

ся, навіть самі організатори СТМ-2013 не очікували отримати настільки якісний результат. Прекрасно виконана і продумана гра акторів, операторська робота, втілення задумів справді можуть заперечити тезу про те, що українського кіно немає. Адже відзняті короткометражки можна без сумнівів відправляти на конкурси та фестивалі.

Ще по переїзді у Ворзель на СТМ з'явилися приємні для учасників штуки на пам'ять. Як, наприклад, фірмові наліпки та футболки. Тепер на запитання «На скількох Семінарах ти був?» – у відповідь можна почути: «Треба футболки порахувати». Проте їх також треба було заслужити. Хоча цьогоріч вони дісталися кожному учасникові. І не тому, мабуть, що оргкомітет розщедрився, а тому, що молодь на СТМ приїжджає все більш підкована, просунута й активна.

І тут варто сказати про самих учасників. Як змінилися вони? П'ять років тому вийшло так, що на СТМ приїхало багато людей, які стали постійними його відвідувачами і фактично складають кістяк, рекламує Семінари та заохочуючи нових учасників до подання тез для участі. Тож щороку все менше випадкових людей сюди приїздить. Нині майже кожен може розповісти про власні ініціативи, проекти, досвід. Тобто учасники стають все більш корисними одне одному. І вони вимагають дедалі вищого рівня і проведення Семінарів. Але надзвичайно тішить те, що з цими людьми хочеться тримати зв'язок і потім, після повернення зі Смолоскипівської Республіки в Україну. Радує те, що ці люди, які раз на рік приїжджають на базу «Енергія», такі ж відкриті і щирі, як ті, хто приїхав сюди п'ять років тому, як ті, хто був ще на Семінарах в Ірпені. Гріє душу те, що і нині є з ким посидіти біля вогнища і слухати поезію, співати пісень до ранку. А значить, все добре, значить, рухаємося в правильному напрямі. □

ТВОРЧІСТЬ У ВОРЗЕЛІ

Анастасія ЄВДОКИМОВА

Семінар творчої молоді – це процес обміну речовин, котрий відбувається у свіжій крові політологів та мистців. Хто така ця молодь і якою є її творчість – стіни, вікна, ландшафти й навіть коти бази «Енергія» у Ворзелі намагаються дати відповідь уже декілька років поспіль, однак це залишається загадкою. Адже ідеї з'являються, проговорюються, втілюються учасниками як безпосередньо під час семінарів, так і протягом наступних дванадцяти місяців.

Серед усіх мистецьких родзинок, якими наповнена програма СТМ, чи не найцікавішою є кіно. Це ще не «big movie», але уже за рік-два, можливо, саме навколосмолоскипівська тусівка диктуватиме не лише поетичні, але й кінотенденції.

Зйомки фільмів на Семінарі творчої молоді тривають п'ять днів, кожна із яких накладає свій відбиток на реалізацію кінопроектів. Перший день – отримання завдань: саме тоді формується знімальні групи, вирішуються технічні питання та обираються підбадьорливі гасла, які протягом наступних етапів мають підживлювати творчий колектив. Другий день активізує усі літературні потуги команди – з'являються сценарні чернетки, а разом із ними й перші режисерські задуми. Протягом третього доби творчі семінарники й семінарниці знімають своє кіно, а протягом четвертої, аж у приу до презентації, монтують й долатують свої шедеври. В останній вечір, коли відбувається підбиття підсумків роботи груп,

відразу представляють і кінопроекти. П'ятий день – це невід'ємний етап, коли усі собою пишуться, гризуть нігті за маленькі «огріхи», котрі так і не встигли припудрити, хвалять одне одного, примовляючи, що наступного року «знімемо ще круче!».

Історія фільмів на СТМ пройшла декілька етапів, чому сприяв передусім технічний

прогрес. Так, кіно еволюціонувало від фотороманів (набору світлин під музику) аж до короткометражок. Для зйомок, насправді, не потрібна велика команда, адже достатньо зібрати колектив 2+. Оператором може стати кожен, хто вміє вмикати фотоапарат, натискати на необхідну кнопку для початку й завершення зйомок та вимикати диво техніки (члени колективу, які знають, що таке «зум» та з чим його їдять – користуються особливою популярністю). Перед режисером стоять дещо складніші завдання: окрім відповідальності за роботу всієї знімальної групи та створення сценарію, за неписаними правилами семінарів він (або вона) так чи інакше має з'явитися у кадрі. За браком акторів режисер може створювати хаос і руйнувати стіни, змінювати статі і віддавати мистецтву не лише

Робота над проектами

душу, але і тіло. Щодо виконавців головних та другорядних ролей, то... кінопроцес затягує у свої лещата усіх, тому оминати знімальний майданчик – просто неможливо.

Цьогоріч завданням для творчих груп стала екранізація запропонованих організаторами оповідань. Підхід до реалізації ідей був абсолютно неочікуваним. Так, команда «синіх» міксувала оповідання Аркадія Любченка та Василя Карп'юка, вийшовши за межі сюжетного фільму у своїй роботі «Говори». Учасники знімальної групи запитували семінарників та семінарниць: що таке любов? Початок відповіді, тобто миттєвість перед першим сказаним словом – стала кульмінацією відео. «Червоний» факультет запропонував відірвану від будь-яких оповідань чи досі існуючих літератур-

них творів історію про дівчинку та її велику родину, написану Павлом Коробчуком. Короткометражка «Маша» – це оповідь у форматі хум-відео, котра стосувалася чималою кількістю учасників семінарів, об'єднавши усіх у велику родину. Перше місце у конкурсній програмі взяла стрічка «Who's there» за твором Уляни Галич від команди «зелених». Багатопланова картина, котра повністю відтворила сюжет оповідання, його енергетику та створила свій містичний світ, стала мистецьким проривом для СТМ.

Уже в травні 2014-го року творча молодь збереться знову й видасть на-гора абсолютно нове кіно. Що ж це буде? Техно-трилер, екшн, за мотивами поетичних текстів смолоскипівських лауреатів, еротично забарвлене кіно, буктрейлер? □

Анастасія Євдокимова та Олена Герасим'юк

СЕМІНАР 2013: нові університети

Микола ЛЕОНОВИЧ

Не так давно закінчився черговий Семінар творчої молоді, який традиційно відбувається під егідою Міжнародного благодійного фонду «Смолооскип» і вже традиційно – у містечку Ворзель під Києвом.

Цей рік позначився значним оновленням у складі учасників. «Старі легенди» Семінару швидко забуваються, але нові герої уже з'явилися і пере-знайомилися між собою. Попри те, що практично кожен нині має віртуальний вимір особистості у соціальних мережах, одне з головних покликань Семінару – фізично нівелювати широку українську географію і створити нові контакти першого рівня. Натомість, саме завдяки мережі ці контакти активніше продовжують тривання. І Семінар, якоюсь мірою, не закінчується з поверненням до Києва. Та його частина, яка відбувалася не в конференц-залі, була напрочуд різноманітною, насиченою, персонілізованою, калейдоскопічною. І враження від неї такі самі. Оскільки культурну складову Семінару значно легше прожити, ніж описати, я зосереджуся на тому, як міняється формат Семінару і як міняється він нині в освітній площині.

Перші такі семінари відбувалися в Будинку творчості письменника в Ірпені, теж під Києвом. Вибір місця диктувався ідеологічною задачею: створити альтернативу семінарам, які провадила Спілка письменників України, орган, який станом на початок Незалежності законсервував у собі все старе, реакційне, радянське. Нині ця опозиція вже неактуальна, і вибір місця диктується прагматичними вимогами. Так само з часом змінювався і формат самого заходу. Попервах усю молодь розбивали на два табори – політологічний і мистецький. Обидві групи перетиналися хіба що в день виїзду перших і заїзду других. І якщо в першій домінували політологи з істориками, то другу можна сміливо назвати панфілологічною. Були спроби реорганізувати Семінар з прицілом на те, що він стане альтернативним науковим майданчиком, але успіх такої моделі був нетривалим. Усе-таки творча молодь – не всуціль науковці, для яких є певне усталене поле в академічній системі. Але кількість активних «міждисциплінарних» учасників стабільно зростала, і одного року обидві частини Семінару було об'єднано. Рік за роком літературознавці здавали позиції, а митці та їхні творчі активності ставали більш різноманітними. І хоч яскравих імен у літературі наче не бракує, проговореність дискурсу мала закономірний результат: серед цьогорічних круглих столів не було жодного «філологічного».

Втім, подивившись на програми заходів, чи побувавши на семінарах з проміжком, приміром, у 5 років, можна побачити, що теми повторюються. Це не означає, що семінар замикається сам на собі. Навпаки, він оновлюється. Молоді люди, які п'ять, десять і більше років тому ставили собі певні запитання, не

обмежувались Семінаром у пошуках відповідей. Вони виростили, і майже кожен знайшов чи розв'язав до своїх рівнянь, чи нові задачі. Нова молодь, що приходить, природно ще перебуває у пошуку. Цього року домінувало питання ідентичності. Перший круглий стіл, що відбувся ще у Києві, першими словами називав тему, яка виринала практично на всіх подальших групових обговореннях. Українська національна ідея як об'єднувач, специфічно «наша» ідентичність роздмухала в розумах учасників полум'я, притлумити яке могла тільки вечірня поетична ватра. Отже, національно-ідейний вектор був одним із визначальних для дискурсу розливу 2013 року.

Другим таким вектором можна назвати соціальну зорієнтованість. Теми обговорень вирвалися із умов суто теоретичних міркувань чи прогнозів. Значна кількість молоді Семінару – активісти різних соціальних рухів (треба сказати, як правих, так і лівих), громадських організацій. Є серед них і люди, що планують чи вже реалізують кар'єру в політичних партіях чи на державній службі. Стає зрозуміло – нинішня молодь значно більше живе за стінами університетів, у широкому світі. І часто змушує цей світ іти на контакт.

Утім, саме «освітня реформа» – найбільша інновація цьогорічного семінару. Треба сказати, що сам формат круглих столів і дискусій потроху втрачає свою актуальність. По-перше, майже нікого вже не цікавлять «просто розмови». Серед активних учасників круглих столів, які давали дискусійні репліки чи ставили до доповідачів гострі запитання, більшість – люди, які на Семінарі не вперше і не вдруге. Тож у цьому аспекті деякі круглі столи перетворювались у змагання професійних гострословів. По-друге, сам формат відкритої дискусії досить привабливий, але він можливий за умови гомогенності учасників. Коли на мистецькій частині Семінару сиділи переважно філологи, вони могли швидко встановити між собою понятійний і термінологічний контакт. Нині ж ситуація докорінно інша. Мисткиня не доконче має бути поеткою, а поетка може бути в непоетичному житті фізиком-теоретиком, і її не обходять філологічні дефініції творчості. Таких митців стає дедалі більше, а значна частина людей із філологічною освітою не знаходить практичного застосування цим навичкам і набуває нових. Скажімо, саме тому практично жодна творча група не потребувала технічної допомоги: один із п'яти учасників, можна бути переконаним, добре знається на роботі умовної дизайнерської сфери, один із трьох має техніку, достатню для створення новинного ролика чи короткометражного фільму.

Інший наслідок гетерогенності складу – різний рівень фахової підготовки. Круглий стіл Тамари Марценюк, присвячений гендерним війнам (тобто, в широкому розумінні, і пошукам ідентичності теж) практично перетворився на просвітницьку лекцію – серед аудиторії не знайшлося достатньо підкованих у темі опонентів, а рівень самосвідомості та старання модератора не дозволили дискусії перетворитися на базарну балачку.

Ще один – це теми, які не включалися в тематичний мейнстрім цьогорічного Семінару. Такою зокрема була презентація Олега Лимарчука про використання вільного програмного забезпечення для громадських організацій. Хоч і тут не обійшлося без пошуків національної ідеї, серед аудиторії виявилось досить багато людей, які мали досвід використання подібних програм і могли не тільки поділитися ним, але й поставити доцільні питання.

Альтернативна освіта в наші дні охопила весь світ. Мережеві курси, такі як coursera.org чи edx.org (а їх значно більше), збирають багатомільйонну аудиторію з усіх місць, де живуть люди і є мережевий зв'язок. Кількість різноманітних

курсів, лекцій, майстер-класів і тренінгів, від дуже дорогих до принципово безкоштовних, майже неможливо порахувати. Більшість із подібних освітніх альтернатив – різноманітні вступи й уводина, покликані сформулювати системне уявлення про галузь знань чи сферу їх практичного застосування. За час їхнього тривання «студент» може випробувати свою готовність до сприйняття новго, потребу в цій інформації і з'ясувати напрямок подальшого розвитку.

Вони з'являються не тільки тому, що класична система освіти не відповідає запитам дійсності. Це також пов'язано і з тим, що люди в цілому живуть нині краще, здоровіше і довше. Часом, маючи добру фахову підготовку, досвід роботи і реалізованість, вони хочуть (і тепер часто ще й можуть) змінити сферу діяльності. Часом у них з'являється бажання ділитися своїм досвідом з тими, хто цього потребує. Це зміна діяльності, яка не потребує докорінного перепрофілювання. Викладач, не прив'язаний до програми (продиктованої часто чим завгодно, але не тими задачами, що виникають на практиці), нині може знайти уважну і вдяч-

ну аудиторію там, де шукають не сертифікат, а знання.

Правда, були і сертифікати. Вони засвідчують, що учасник прослухав, а учасниця прослухала (сертифікати були гендерно рівними і незалежними від граматичних значень роду) дві лекції Відкритого альтернативного університету. Одна стосувалася глобалізації, її прочитала Ірина Патроник, друга – ненасильницького спротиву, про який розповідав Максим Кицюк. Обидва заходи не можна назвати лекціями в сучасному академічному сенсі, але етимологічно, як доступне широким верствам поширення систематизованої інформації й досвіду, це безумовно лекції. Можна сподіватись, це ознаки руху не так до глобального селища, як до глобального полісу, де небадужі громадяни готові будувати майбутнє, а не тільки чекати, доки хтось оголосить, що воно вже настало.

А щодо пошуків ідентичності, в тому числі й національної, найбільше мені запам'яталась репліка Сашка Кривця: «Якщо ви хочете мати сильну національну ідею, пошвидше ставайте багатими». Це, звісно, не єдиний критерій успіху, але дуже привабливий. А український сьогодні значить – успішний. □

У Києві презентували збірку «осоте!» Мирослава ЛАЮКА – лауреата I премії літературного конкурсу «Смолооскипа»

Презентували книжку у столичній книгарні «Є» на Подолі. Окремо варто сказати, що «осоте!» вирізняється серед книжок інших смолооскипівських лауреатів обсягом.

Модератор вечора, директор видавництва «Смолооскип» Ростислав Семків вирішив провести експеримент і запропонував публіці самій обрати сценарій, за яким буде проводитися презентація – гумористичний чи агресивний. Трохи посміявшись, гості обрали таки агресивний.

Як і належить у цьому випадку, модератор поведився агресивно і ставив дуже незручні запитання, намагаючись виштовхати поета на слизке. І в нього це досить вдало виходило. Мирослав Лаюк розповів про свої страхи: «Я боюся стати старим і не хотіти жити, а це доводитиметься робити. Боюся бути маразматичним і що від мене всі тікатимуть. А ще боюся прожити життя нудно. Коли тільки переїхав до Києва, то боявся, що нікому готувати їсти і прати одяг».

Ростислав Семків спробував знайти якийсь поетів страх чи комплекс, відображений у назві книжки. Проте автор збірки заперечив, що шукати ж можна і щось радісне. Але обраний сценарій вечора не дозволяв такого розвитку подій. Тож модератор наполягав на тому, що осот – це рослина, яка росте в краях, звідки походить Мирослав, і символізує його тугу за рідним місцем. «Я боюся об заклад, що в радіусі десяти кілометрів ми не знайдемо тут осоту», – наполягав він і запропонував після презентації провести квест і знайти цю загадкову поетичну рослину.

«Я не обрав калину чи вербу, бо ці рослини мають міфологічне дно, а осот – рослина порожня. Тут якраз маємо обернену перспективу від калини-дівчини до порожньої рослини», – цілком серйозно і не піддаючись на провокації відповідав Лаюк. І гра тривала далі.

Мирослав Лаюк зізнався, що не боїться зникнути з літературного обрію: «Всі зникають. Я з цією думкою змирився, бо успіх – то питання відносне». Поет зізнався, що пише багато, але буває й таке, що не пише зовсім. На всі провокації модератора поет відповідав цілком чесно і по-філософськи, що дуже тішило публіку.

Серйозною нотою заходу став виступ Василя Герасим'юка, автора післямови до збірки «осоте!». Він зізнався, що ще у 1990-х роках чекав такого поета, як Мирослав Лаюк. Поета не лише з образністю і ритмомелодикою, а такого, в поезіях якого не будеш простим спостерігачем. «У Лаюка мені хочеться творити, бути співатором, аж до відторгнення автора. Тому й післямова називається «Позбав мене імені...», – пояснив він. – Цей поет не порве публіку, але він нагадує нам, що ми люди книги».

Але Василь Герасим'юк помилився. Принаймні цього разу. Бо того вечора Мирослав Лаюк таки порвав публіку. Він читав, майже наспівуючи, намукиуючи собі якийсь мотив (не буде дивиною, якщо і він знайде собі друзів-музикантів і долучиться до популярного нині способу презентації своєї творчості). Не один його вірш зірвав аплодисменти, а збірки зі стола після презентації розлетілися, як гарячі пиріжки. А потім і гості розлетілися в пошуках осоту. □

«МАТІНКА НІНА»: КНИГА-УКЛІН

Наталія КСЬОНДЗИК

Працюючи над кожною смолоскипівською книжкою, ось уже п'ятий рік поспіль, відчуваю певний трем. Кожний раз – наче перший. Кожний – потрібен свій підхід. Проте коли дізналася, що видаватимемо збірку спогадів про Ніну Михайлівну Марченко (Смужаницю) (1929–2011) – матір дисидента Валерія Марченка, замордованого в радянських таборах, відчула щось особливе, адже Ніна Михайлівна не була якоюсь абстракцією. Її я знала особисто. Ми познайомились на початку 2010 року, коли готували до друку листування Валерія Марченка із Сандрою Фапп'яно. Пам'ятаю свій перший візит до неї додому. Ніна Михайлівна тепло згадувала свою попередню співпрацю зі «Смолоскипом» під час підготовки випуску альманаху «Молода нація», присвяченого її сину (2007. – № 3), а потім віддала мені (зовсім незнайомій людині!) оригінали листів і листівок, а також окремі світлинки з сімейного архіву, що могли знадобитися для художнього оформлення видання. Я дивувала-

ся: може, потрібна хоч якась розписка, бо це ж не просто папірці, а реліквії, вочевидь зрошені не одною сльозою. Втім, дуже скоро зрозуміла, що говорити про такі дрібниці зайве, коли маєш справу з Матір'ю, в якій завжди відкрите серце. Згадую, як обговорювали з Ніною Михайлівною дизайн обкладинки, узгоджували підписи під світлинами, нарешті її радість, коли привезла сигнальні примірники, бо ж дуже вона переймалася, що не встигне побачити книжку. Пам'ятаю також і наші телефонні розмови після завершення проекту. На жаль, не такі уже й часті. З усмішкою пригадую, як весь «Смолоскип» ласував черешнями і полуницями, якими нас через мене щедро обдаровувала Ніна Михайлівна. Вочевидь, цей розлогий вступ не зовсім вписується у формат стандартної книжкової рецензії, проте без нього я би була нечесна не лише з собою, а й з читачами. Бо, повторюся, Ніна Михайлівна була особливою для мене, тому я щиро радію, що саме «Смолоскип» видав «Матінку Ніну».

Книжка має двох упорядників: Андрія Горбала (племінника Ніни Михайлівни) та Наталю Пуряєву (близьку знайому). Саме їхній сумлінний роботі й завдячуємо її появі на світ. Адже йдеться не лише про те, щоби об'єднати розрізнені тексти, а й про те, аби витворити цілісну картину: наче професійно скласти пазл, де би не було ні зайвих деталей, ні навпаки їх нестачі – об'ємність зображення в даному разі забезпечується як самими спогадами й ілюстративними матеріалами, так і передмовою, важливими покажчиками згаданих у виданні персоналій.

Тут зібрано 19 спогадів людей, які мали за честь бути знайомими з Ніною Михайлівною. Відразу ж перелічимо цих дійових осіб у такому порядку, як їхні статті з'являються у книзі: Андрій Горбаль, психіатр і правозахисник Семен Глузман (спів'язень Валерія Марченка),

публіцист і громадський діяч Євген Сверстюк, правозахисник Мирослав Маринюк (спів'язень Валерія Марченка), філолог Люба Маринюк, філолог Віра Лісова, італійка Сандра Фапп'яно (подруга за листуванням Валерія Марченка), Катерина Ющенко, протоієрей Валерій Копійка, ієромонах Олександр (Приліп), Наталія Пуряєва, підприємець Сергій Заглицький, режисер Юрій Луканов, журналіст Ольга Кобець, Людмила Герасько й Наталя Кривошей (педагоги ЗСШ № 175, де міститься музей Валерія Марченка), економіст Валентина Литвинова, письменниця Марія Морозенко, голландський психіатр Роберт ван Ворен і його сестра Джекі Бакс (подруга за листуванням Валерія Марченка).

Як видно, автори спогадів – люди з цілком відмінних сфер діяльності, які абсолютно порізно були причетні до Ніни

Михайлівни, тому і їхні тексти аж ніяк не дублюються, а навпаки, вдало доповнюють один одного, роблячи образ героїні якомога строкатішим. Хоча вона й постає з них, перш за все, Матір'ю, бачимо тут і лагідну тітку-бабусю, хоронительку сімейно-

го вогнища, і пристрасну патріотку, вірну християнку, і щедру господиню, доброго педагога, і вірного друга, і просто живу людину, що, попри всю кричущість загартованого характеру, та як-не-як «чекала» на зустріч із сином.

Видання також містить розлоге інтерв'ю (хоча, як на мене, це слово надто офіційне, краще вже просто – розмову) Ніни Марченко Василю Овсієнку, з якого детально дізнаємося про життя всієї родини Марченків, а ще – уривки з листів Валерія до матері, що розчлужують своєю одночасною безпосередністю і глибиною: «Що може бути кращим у таборі за лист від мамі?!»

Водночас багатющий ілюстративний матеріал (понад 80 світлин на 240 сторінок) дозволяє якнайкраще відчувати не лише атмосферу, серед якої жила Ніна Михайлівна, її рідні, друзі, колеги, а й ауру цієї непересічної людини. Лише під однією світлинкою читаємо підпис «Кінозірка» (с. 34), та, як на мене, на нього заслуговує набагато більше фото, бо незалежно від віку ця Ніна Марченко випромінювала надзвичайну енергетику. Пригадується описана сином історія про те, як однокласниця розповіла, що: «...вчора бачила Валеру з такою жінкою...» – і весь клас довго розпитував, хто ж це була. Врешті він приніс світлинку Ніни Михайлівни 1965 року (с. 94), і всі вгадували, скільки ж його подрузі років (найвірогідніше 25), поки не з'ясувалося, що то його мама.

Народження книги тривалий процес. Ось начебто вже всі правки внесені, іменний покажчик зроблено, аж раптом несподіванка – гарно, що приємна. Прочиню трохи завісу виробничого процесу й наведу цитату з робочого листа Андрія Горбала від 26 листопада 2012 р.: «Маємо затримку з книжкою, оскільки

ки виявилось, що одна з фотографій неправильна (не та людина зображена). Ми зв'язалися з Робертом ван Вореном з Голландії, щоб знайти правильне фото (де він з Ніною Михайлівною). Так з'явився ще один текст – від Роберта». І за три дні: «Це все ще не остаточний матеріал, оскільки написати текст іще захотіла Джекі Бакс, – відмовити їй не можемо».

Справді, два прикінцеві спогади додалися майже в останній момент. Від початку їх не було в плані упорядників, бо ж домовлятися з закордоном часто буває проблематично. Аж раптом власна ініціатива іноземної сторони, що вкотре потверджує думку: байдужим Ніна Михайлівна не залишала нікого. Тож долучитися до створення книжки багато хто просто вважав за честь.

Не дивно, що, з одного боку, видання повне суперлативів, які проглядають хоча б із назв спогадів: «Найкращій із матерів», «Найдобриша людина», «Така сонцяєйна, така світла мати». А з другого – воно напрочуд інтимне. Так, для багатьох авторів Ніна Марченко була набагато більше, ніж просто знайома. Не дарма, знову ж таки за заголовками, бачимо напрочуд особисте ставлення: «Моя поєстра Ніна», «Моя Ніна Михайлівна», «Ніни не вистачає у моему житті».

«Матінка Ніна» – це не просто книга спогадів. За словами упорядників, це «уклін усім матерям радянських політ'язнів», не дарма її присвячено саме їм: «Усім матерям, чий сини були в'язнями радянських таборів, ставши в'язнями власного сумління, посвячується».

Чи маємо право радіти, що мати і син нарешті зустрілися? Не знаю, але відчуваю, що тепер їм обом затишно, а наші теплі спогадування аж ніяк не байдужі. □

Яшодхара РАЙЧАУДХУРІ і міст дружби з Бенгалією

Іван КОЛОМІЄЦЬ

20 червня в київському Музеї Шевченка відбулася зустріч з відомою індійською і бенгальською письменницею Яшодхарою Райчаудхурі. Це була унікальна можливість для київської публіки почути сучасну поезію бенгальською мовою та поспілкуватися з сучасним бенгальським автором (авторкою). Яшодхара Райчаудхурі є високопосадовцем Рахункової палати Індії, вона перебувала у Києві по справах – їй доводиться поєднувати поетичну і державницьку діяльність. Яшодхара Райчаудхурі також відома тим, що перекладає сучасну англійську і французьку літературу бенгальською.

Вечір розпочався із традиційного бенгальського привітання гості, організованого Центром Тагора. Окрім співів бенгальською мовою, церемонія привітання включала в себе сурмління в мушлі. Після цього слухачі Центру Тагора зачитали кілька віршів класика бенгальської і індійської літератури Рабіндраната Тагора – як у перекладі українською, так і мовою оригіналу.

Наступним у програмі був «танець весни» (стиль Рабіндрік – «найавтентичніша школа індійського танцю», як зазначила модератор вечора Мрідула Гош) – і хоча його виконувала дівчина, він символізував танець бога Крішни – Крішна танцює, прикрашаючи своє волосся, і з його танцем на землю приходять весна...

Потім Яшодхара Райчаудхурі зачитала кілька своїх віршів. Власні перекла-

ди українською її віршів зачитувала Мрідула Гош, голова правління Східноєвропейського інституту розвитку, яка модерувала цей вечір. Мрідула Гош відома також тим, що перекладає українських поетів – як класичних, так і сучасних – бенгальською. Зокрема, вона переклала фрагменти «Лісової пісні» Лесі Українки бенгальською. Як зазначив Віталій Кононов, «у нас є офіційний посол Індії, якого ніхто не знає, і є реальний посол, який все робить – це і є Мрідула Гош».

Після Яшодхари Райчаудхурі свої вірші зачитали українські поети: Олег Коцарев, Наталя Боровик, Ваню Крюгер та Олександр Моцар. Для Яшодхари Райчаудхурі їхні вірші у власному перекладі бенгальською тихенько «на вушко» зачитала Мрідула Гош. Яшодхари Райчаудхурі найбільше сподобався

вірш Наталі Боровик про двох котів, «кота дня і кота ночі». Як зазначила Яшодхара Райчаудхурі, «ця образність є їй близькою і зрозумілою...»

Потім Яшодхара Райчаудхурі відповідала на запитання присутніх. Серед інших, Яшодхари Райчаудхурі поставили і таке цілком очікуване, традиційне запитання стибу «Що ви знаєте про Україну? Чи знали ви щось про неї, коли збиралися їхати сюди?» Тим цікавішою і неочікуваною була її відповідь,

коли розквітнувши, вона пригадала не банальний набір «Tchornobyl-Klitchko-Orange revolution», а... згадала власне дитинство, а саме – ті казки, що їх вона читала у дитинстві і на яких виростала!

Із сюжетів цих казок Яшодхари Райчаудхурі найбільше запам'яталася «Казка про рукавичку» – про те, як безліч звірів помістилися в одній «кишенці», як сказала Яшодхара Райчаудхурі, і, вже навіть коли місця зовсім не залишилося, звірів у рукавичці все одно пускали інших. Яшодхара Райчаудхурі інтерпретувала це як те, що «в українців дуже велике серце» (перед тим, як відповідати на це запитання, Яшодхара Рай-

чаудхурі вибачилась за можливий стереотипизм своєї відповіді, адже «про кожну країну побувають певні стереотипи»).

Завершився вечір серйозним запитанням з приводу насилля над жінками в Індії. Тема є надзвичайно гарячою та дражливою для сучасного індійського суспільства. Мрідула Гош навіть розмістила вірш Яшодхари Райчаудхурі на цю тематику – про згвалтування жінки – в перекладі англійською в анонсі зустрічі. Як пояснила Яшодхара Райчаудхурі, спалах уваги індійських ЗМІ до цієї тематики не свідчить про те, що згвалтувань стало більше, а свідчить лишень про те, що жінки перестали боятися і розпочали відкрито заявляти про такі випадки, за-раз вони вже не бояться відстоювати свої права, як зазначила Яшодхара Райчаудхурі, навіть виходячи на вулиці з демонстраціями – і зараз до них навіть долучаються чоловіки, що вселяє надію якщо не на вирішення цієї проблеми в найближчому майбутньому, то принаймні на згасання її гостроти. □

Катріна Хаддад

Народилася 1978 року на Донеччині, навчалася в Дамаску та Харкові, нині живе в Києві. Окрім писання власних віршів, перекладає сучасну арабську поезію та працює в журналістиці. Нові тексти Катріни Хаддад, здається, передусім дуже візуальні. Щоб їх відчуті та/або зрозуміти (хто вже чого потребує від літератури), щоб отримати від них естетичне задоволення, головне їх *бачити*. Адже тут не лише метафори чи просторові описи, а й навіть смаки чи звуки пізнаються на око.

Сопрано спеціального призначення

Потяги, що пройшли повз тебе,
поки ти стоїш на узбіччі, чекаючи на відкриту путь,
насправді не зникають.
Куди б тебе не завело,
у найвіддаленіші райони найбільших міст –
щойно захмариться небесний екран,
і загуркотять далекі громи,
і волосся, відчувши вологу, почне поволі оживати –
у мушлях твоїх вух заблукає теплий джазовий голос.
(Десь співає Ніно Катамадзе, – промайне в голові.)

Це буде неодмінно товарняк –
пасажирські звучать не так низько,
вони не такі цілеспрямовані
(це видно вже з кількості зупинок).
Тож де б тобі не блукалося,
Потяги твого дитинства завжди прямуватимуть до тебе.
Їх не спинять на забутих Богом станціях
ані Донецької, ані Львівської, Одеської, Південної,
Південно-Західної чи Придніпровської залізниць.
Усе просто:
вийшовши з твоєї станції,
вони вперто йдуть і йдуть,
без зупинок і без зволікань,
бо везуть твій вантаж
слід у слід за тобою,
світ за очі, за обрій, за вирій.

Лялечки перетворюються на метеликів

Пам'ятаєш візуальний шок
від інтерв'ю з Луселією Сантуш,
акторкою з найпершої в нашій житті теленовели?

Ніби метелик перетворився на лялечку,
струнку, майже прозору, у джінсах.
*«Ізаура – молода, красива дівчина,
дуже освічена й добра,
але у неї є єдине нещастя в житті –
вона рабиня в родині командора Алмейди».*

Пам'ятаєш, як це увійшло в наше життя,
надщерблене дев'яностими
(про що ми тоді не здогадувались?)
На бабусиній фазенді, як вона її називала,
три старі абрикоси, під якими щороку рясніло
кабачками й картоплею.

Бабусі давно нема, фазенда в занепаді,
сусідські діти трусять стиглі абрикоси,
лялечки перетворюються на метеликів.

Човен, повний води

В Одіссевім домі дерева повстали з землі.
Скільки ж того чекання. Коріння – натягнуті струни,
тятива, що гряде в його руки, листи і човни –
всі нап'яті вітрилами, наміром, покликом. Борошном
розсипається стугон – хліби досі місяться тут,
з рук у руки рушають, попри течію. Каравани
дня вітрилами, веслами ночі тріпочуть, гребуть,
застигають в тумані арками вітру – мостами.
І лише один човен не зрушить, сосновий. Бурштин
вже обсипався долі, доріжку встеливши для нього.
Човен, повний води, твоє море тримає в собі.
Повернися, вступи. Води зійдуть, почнеться все знову.

Пам'ять про механічний годинник

Холодно в домі. В карафці – як простір – вода,
зігнута й пряма, в облозі у вінець – а тиха.
І мовчки по колу йдуть караванами риби.
Є кола у тиші, а цокання й стрілок – нема.

Мовчазно у домі. У кухликах вистиг весь чай.
І пара хмаринками перебігає між нами.
Ще кілька мовчань – і вкриється дім наш снігами.
І хто ж тут розбудить, як тиша – за сам небокрай.

Вже сутінки в домі. Далекі блукливі вогні
застигли у вікнах чужих, у руках перехожих.
І тіні дерев уже на стіні не тріпочуть.
Але ще підлога скрипить під ногами мені.

Океани йдуть і йдуть на землю

Цей дощ проникливий, як сотні літ на самоті,
коли мовчання осягає міріади
світів і світел. Повниться, зростає снами
торбинка-океан у тебе на плечі.

На площі часу холодно і вітер.
Для випадкових перехожих-дежавю
залишена на дні фонтана лавка.
Вода, що сходить з неба, – лиш мозаїка
на стінах велетнів-вокзалів. Димарі
стирчать гілками спантелених дерев,
сформованих доладними руками
твоеї пам'яті за візерунками шпалер.

На маргінесах сумні тіні мнуться,
ховаються від гострої води,
що йде з високих океанових глибин
пришвидшити ходу твоєї крові.

Небесні кити скидають тіні

На своєму камені нерухомо стою.
Тінь вимірює час,
повторюючи рухи, що довкола.
Стою на своєму камені,
руки тримаю в кишенях пальта.
Серце вистрибнути готове –
женеться за цими Єрусалимами,
гнеться цівка піску на крутих поворотах,
пнеться хорда шостої години –
і не допинається.
Маленька зірка заплуталася у волоссі сирен
(що кричать ноту соль) –
і трима його намертво
під поривами вітру і плином усіх цих течій.
Я стою на своєму камені,
це моє місце сили.
Кити пропливають, скидають згори свої тіні.
А морська зірка все тримається,
все шукає очиськами світла
на дні, де світла й немає.
Але тінь вона все одно відкидає.

Психологія та її алітерації

Олег КОЦАРЕВ

У Літературній агенції «Піраміда» вийшла друком нова після досить тривалої перерви книжка поезій Галини Крук «Співіснування». Вона не має передмови – і, можливо, це правильно: ніхто не дає передмову абияку, краще не дати жодної, – а в невеличкій анотації авторку представлено як «відому львівську поетку». Не заперечуючи нічого ні проти її відомості, ні проти львівськості, варто, однак, зазначити, що нині Галина Крук є поеткою зовсім не масштабу Львова – вона не лише активна учасниця загальноукраїнських літературних заходів і проєктів, а й регулярно опиняється серед тих, хто представляє українську поезію на, так би мовити, європейській «поетичній сцені». Що може бути додатковим стимулом поцікавитися книжкою.

«Співіснування» складається з двох розділів, досить умовних, як це часто буває з поетичними збірками. Їхні назви виглядають на легкий формалістичний жарт: перший – «Спів існування», другий – «Співіснування». Гадаю, такий хід одразу відтінює «не свого» читача, сиріч любителя прозорого, «нефілологічного» вірша, а ще дещо говорить як про зміст, так і про декотрі суто технологічні особливості книжки.

Отож, розділ «Спів існування», відповідно до назви, відданий передусім на вірші «екзистенційної» тематики. Переламні

моменти досвіду, випадки, зіткнення ментальних площин – ось головні, за великим рахунком, мотиви цих поезій.

(...) А коли захлинеться чергова ворожа атака, радіє сонцю, годує голуба миру, зарікається – більше ніяких мертвих петель!

І боїться зізнатись собі, що живе, як на фронті, і соромиться іншим зізнатись, що фронт – атмосферний.

Другий, натомість, розділ більше містить лірику, яку можна з певною долею умовності назвати любовною. Принаймні слово «співіснування» тут уже цілком можна трактувати буквально.

Весь у бинтах збентеження
коханням зранений
коханням схрапуджений
Прибіг. Питає:
– Вийдеш?
Мне мене поглядом – мнуса
– Не вийдеш?
Мне мене поглядом – мнуса
– За мене?
– Заміж?

Вирівнялася

Так за? Чи між?
Ва-ва-вагаюся

Тексти обидвох тематик (насправді аж не так і чітко сегрегованих) виписані підкреслено психологічно. Взагалі, Галина Крук однозначно належить до найбільш психологічних авторів сучасної української поезії. Психологічний портрет ситуації (такі радше ситуації, ніж людини) – один з її улюблених об'єктів зображення.

А ще, як мав зауважити з уже наведених цитат і назв розділів навіть не найбільш спостереж-

ще всі свої за вранішнім столом
і третій зайвий
ще ввечері палають віхті віхті від
сніданку на траві
і сходу сонця на
круги своя (...)

Тасування алітерацій, омонімії та інші подібні речі в Галини Крук виконані переважно насправді віртуозному рівні. Хоч іноді виникає і відчуття надмірності, як і не завжди доречними виглядають операції з заримованими між собою брендами буденності на кшталт «Yahoo» та «YamaHa».

Саме поєднання багатозначностей, випробувань звукових можливостей мови із психологізмом робить поезію Галини Крук такою, що потребує уважного вчитування, такою, що краще (або не краще, а повніше) сприймається не на слух, а

Цю та інші книжки можна замовити у книгарні «Смолоскип»

Електронна пошта:
knyharnia@smoloskyp.org.ua
Телефон: +38 044 425 23 93

ливий читач, поетка дуже любить різноманітні мовні дво-значності та інші ігри слів. До «співу існування» тут легко можна додати, приміром, вірш під назвою «Знимка з ним» із вельми характерним початком:

Ще літо – тлом до тіла твого
світло – тлом
до слів твоїх

на око. Напевно, саме це також надає їй об'ємного, місцями навіть містичного звучання та викликає стабільний інтерес з боку українських і закордонних читачів. І дозволяє закінчити цитований вище іділічно-шелесткий вірш болючим: «натрапить раптом літня жінка в траурі / на ту єдину знимку з тим єдиним ним».

Смолокипівські лауреати відзначилися на «КОРОНАЦІЇ СЛОВА»

Любов БАГАЦЬКА

В університеті подружжя Логушів, як зазначив один із гостей свята, черговий випуск. Вкотре у столиці зібралися письменники та поціновувачі літератури, аби роздати нагороди Міжнародного літературного конкурсу «Коронація слова». Цьогоріч українських письменників коронували вже втринадцяте. Хоч число, здавалося б, не дуже приємне, організатори дуже вдало вийшли із ситуації, зауваживши, що у 13 все тільки починається, і на підтвердження тому ще на самому початку вечора зачитавши вірш, як зазначили ведучі, «відомого поета Тараса Шевченка» «Мені тринадцятий минало...». Власне, поезія Кобзаря лунала зі сцени цього вечора не раз, до того ж у різних виконаннях (варто зауважити, досить майстерних) і знаходила гідний відгук гостей церемонії.

Є речі традиційні, які переходять із року в рік, а є такі, що вирізняють кожну окрему церемонію нагородження. От і пропонуємо поговорити про традиції та особливості цьогорічної «Коронації слова».

Натхненниця конкурсу Тетяна Логуш як завжди вразила своїм вбранням. Не хочеться про це говорити як про традицію, бо ж вона щороку готує сюрприз своїм гостям. Схоже, цьогоріч перемогла настальгія за романтикою, тож і пані Тетяна, і незмінна ведуча Ольга Сумська вбралися у весільне. У парі з ведучою на сцені був традиційно новий партнер, цього разу досить іменитий актор Олексій Богданович.

Як завжди, на сцені з'являлося чимало колективів і виконавців, які, знову ж

також, традиційно дуже контрастували одне на тлі іншого (як, наприклад, дитячий колектив із веснянкою та гурт «Кому вниз»). На сцені цього вечора також з'явилися Іларія, Анатолій Матвійчук, Марія Бурмака, сестри Тельнюк та кілька дитячих колективів. Загалом, помітний спад «зірковості» порівняно з попередніми роками. І не лише серед виступаючих на сцені, а й серед гостей. Зіркових облич у залі було чимало, проте помітно менше, ніж у попередні роки. Ми встигли помітити Мілу Іванцову, одного з братів Капранових, Івана Малковича, Анжеліку Рудницьку, Лесю Мудрак, Ігоря Кондратюка, Андрія Куркова, Владу Прокаєву, Віктора Андрієнка, Олександра Гавроша, Станіслава Мойсеєнка, вру-

чила премію і втекла телеведуча Ольга Фреймут.

Якщо подивитися історію конкурсу та номінацій, то можна помітити, що їх стає дедалі більше. З «Коронації слова» нікого не відпускають без відзнаки – якщо не першої, другої чи третьої премії, то хоча б диплома або спеціальної премії. Їх що не рік, то стає більше. Обросла «Коронація слова» і новими номінаціями. Цьогоріч, приміром, чітко бачимо, що всі дорослі номінації продубльовано і в дитячій частині – окрім «Прозових творів для дітей», маємо «П'єси для дітей», «Кіносценарії для дітей», «Пісенна лірика для дітей». Схоже, організатори вирішили розширити цільову аудиторію конкурсу і виховувати своїх читачів змалечку.

Щодо номінованих – то тут теж цікава ситуація. Знайомих імен помітно менше, ніж у попередні роки. Серед нагороджених у літературних колах уже знають переможця в номінації «Роман» Богдана Коломійчика, Жанну Куяву, Олександра Гавроша, а також лауреатів літературного конкурсу видавництва «Смолокип» Любов Якимчук та Мирослава Лаюка, які здобули дипломи у номінації «П'єси». Засилля нових невідомих імен – не надто тривіальна для «Коронації слова» ситуація. Добре це чи погано – поки гово-

рители рано. З одного боку, читачі чекають нових книжок улюблених авторів, а з другого, саме така ситуація дає можливість відкрити більше нових імен. Та й молодим талантам треба давати дорогу. Мабуть, керуючись цим, Андрій Кокотюха нарешті перейшов із розряду вічних номінантів у гурт тих, хто вручає нагороди. Він, зокрема, зазначив, що подані цього року на конкурс романи можна умовно поділити на містичні трилери, любовні детективи та містично-любовні романи. Про роман, який здобув першу премію, розповіла ще одна смолокипівська лауреатка Олена Герасим'юк, яка, до речі, зробила хід конем і одразу потрапила до складу журі, не беручи до цього участі в конкурсі як автор. Вона читала конкурсні романи, і її вразив твір «Людвисар», який потім зрештою переміг. «Роман про середньовіччя, в якому зустрічаємо навіть відьом. Це якась така суміш Пагутяк та Іванчука. Загалом твір сильний», – розповідає враження про роман-переможця Олена. Що ж, лишається чекати виходу книжки.

Серед приємних сюрпризів цьогорічної «Коронації слова» – відсутність чіпсів на столах, дуже актуальне у спеку морозиво, квас та пиво, книжкова ятка із книжками коронованих авторів попередніх років, а також благодійна лотерея, в якій можна було виграти картини, книжки, сертифікати та сувеніри від відомих українських письменників.

Закінчився захід традиційними танцями. □

Іва Аньєса

Підручник із журналістики: Пишемо для газет / Переклад Андрія Андрусяка

Київ: Видавничий дім «Кієво-Могилянська академія», 2013. – 544 с.
Ціна: 88,50 грн.

У наш час журналістика переживає глибоку кризу і потребує встановлення орієнтирів, переосмислення критеріїв та принципів роботи. Підручник із журналістики Іва Аньєса, вперше виданий 2002 року, став книгою, що визначає ці принципи і критерії, пропонуючи правила та практичні поради щодо фахової роботи журналіста у друкованих виданнях та в Інтернеті. У виданні докладно розглянуто весь спектр діяльності журналіста: пошук інформації, написання текстів, жанри журналістики, ілюстрації та створення макетів.

Жозе Сарамаґо

Сліпота: роман / Переклад В. Й. Шовкуна

Харків: Фоліо, 2013. – 442 с.
Ціна: 72,00 грн.

«Сліпота» – це історія про те, як в одному безіменному мегаполісі люди раптом всі осліпли, крім однієї жінки, і до чого це призвело. Це алегорія про людське життя – безжально-іронічна, пригломшливо-страшна і до сліз прониклива. І все ж книжка класика португальської літератури вселяє впевненість, що людина спроможна все подолати.

Матінка Ніна. Спогади про Ніну Михайлівну Марченко (Смужаницю) / Упорядники А. Горбаль, Н. Пуряєва

Київ: Смолокип, 2013. – 240 с.
Ціна: 30 грн.

Книга спогадів про Ніну Михайлівну Марченко-Смужаницю (1929–2011) – доньку відомого історика Михайла Марченка та матір дисидента журналіста Валерія Марченка, політв'язня, замордованого в радянських таборих. Сповнена болючих деталей гірка розповідь матері про її боротьбу з людиноненавистницькою тоталітарною системою за життя сина, а після його смерті в тюрмі – за право поховати його тіло в рідній землі. Книга задумана як поклін усім матерям радянських політв'язнів.

Євген Сверстюк

Гоголь і українська ніч: Есеї

Київ: Кліо, 2013. – 328 с.
Ціна: 65,00 грн.

Інший Гоголь постає перед читачем цієї книги. Трагічна постать, роздвоєний дух, мученик перехрестя, він запліднив ниву української літератури й започаткував ту російську літературу, що вийшла на світовий обшир. Його печальний дар гостро відчувати метафізичне зло в банальній пошлості буднів був провісним, як Хлестаков для епохи більшовизму і Чичиков для посткомуністичної пори.

Ольга Кобилянська

Апостол черні: роман у двох томах

Чернівці: Букрек, 2012. – 432 с.
Ціна: 76,50 грн.

Нинішнє перевидання останнього значного за обсягом і вершинного в ідейно-художньому плані твору Ольги Кобилянської «Апостол черні» здійснено за раритетними публікаціями: в пражському місячнику «Нова Україна» (1926–1928) та книзі, виданій у бібліотеці часопису «Діло» у Львові 1936 року. Роман напроцуд актуальний в умовах української дійсності, а тому цікавий і цінний для сучасного читача.

Жіль Тібо

Так багато книжок! / Пер. з англ. А. Сагана

Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. – 32 с.
Ціна: 23,50 грн.

Ніколас, герой книжки одного з найпопулярніших письменників Квебеку, лише намірився почистити зуби чи покататися на велосипеді, а хтось одразу дає йому книжку про те, як це потрібно робити. І він починає діяти згідно з правилами... Та що робити, коли ти вже прочитав цілу купу повчальних книжок? Авжеж, потрібно як слід пошукати щось новеньке!

Стефан Таранушенко

Костьоли України

Харків: Харківський приватний музей міської садиби, 2012. – 128 с.
Ціна: 84,00 грн.

В альбомі наводяться фотографічні зображення костьолів України, згідно з її дореволюційним адміністративно-територіальним поділом, зробленим видатним дослідником архітектури. Найбільша кількість зображень припадає на Подільську губернію. Більшість фотографій ніколи не публікувалася, а деякі об'єкти відомі лише за фотографіями, залишеними автором.

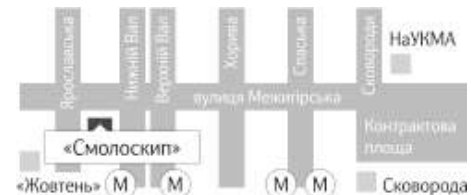

Віктор Баранов

Смерть по-білому. Заплава: романи

Київ: Ярославів Вал, 2013. – 360 с.
Ціна: 58,00 грн.

У кожному романі Віктора Баранова владарює містична таїна, карколомна інтрига, тому ці твори з усіма на те підставами можна назвати детективними. Однак – і філософськими теж, – оскільки маємо глибоке й оригінальне осмислення людини в її екзистенційних проблемах.

Ці та багато інших книжок українською мовою можна придбати у книгарні «Смолокип» за адресою: Київ, вулиця Межигірська, 21 (поруч зі станцією метро «Контрактова площа»)

Будемо вдячні Вам за надіслану інформацію про події громадсько-політичного та культурного життя молоді!

Думки авторів публікацій у «Смолокипі України» не завжди збігаються з точкою зору редакції

«Смолокип України»
Щомісячний часопис
творчої молоді України

Засновник – видавництво «Смолокип»

Свідоцтво про реєстрацію
КВ № 2032 від 17.06.96 р.

Редакційна колегія:
Петро Вознюк,
Ростислав Семків,
Олег Коцарев

Адреса редакції:
Видавництво «Смолокип»
04071, Київ, вул. Межигірська, 21
☎ (044) 425-23-93
☎ і факс: (044) 463-78-52

E-mail: mbf.smoloskyp@gmail.com, http://www.smoloskyp.org.ua
E-mail книгарні «Смолокип»: knyharnia@smoloskyp.org.ua

Віддруковано в
ТОВ ПК «Інтерекспресдрук»
м. Київ, вул. Сім'ї Сосніних, 3

Замовлення № 114
Тираж 3500 прим.